Bezoekadres
Cruquiusweg 5
Amsterdam

Postbus 922
1000 AX Amsterdam
Telefoon 14 020
Fax 020 624 06 36
www.dmb.amsterdam.nl

Gemeente Amsterdam
Dienst Milieu en Bouwtoezicht

Eindverslag

Aan	Els Gouman
Van	Cor de Vos
Telefoonnummer	020 254 3600
E-mail	c.devos@dmb.amsterdam.nl
Kopie aan	VMB team Bodem
Datum	1 december 2010
Betreft	**Eindverslag inventarisatie volkstuinen**

INLEIDING

Naar aanleiding van het project "Bodemonderzoek risicolocaties 2005-2009" heeft een inventarisatie plaatsgevonden van de volkstuinparken in Amsterdam. Achterliggende gedachte bij de inventarisatie was dat in volkstuinen veelvuldig contact met de bodem kan optreden, hetgeen mogelijk kan leiden tot een humaan risico. De vraag hierbij was of de volkstuinen aan de lijst van potentieel spoedeisende locaties moest worden toegevoegd of niet, en als gevolg daarvan, op dezelfde wijze zouden moeten worden onderzocht als de overige potentiële humane spoedlocaties. Daaropvolgend kwam de vraagstelling welke neveneffecten er zouden kunnen optreden als in de volkstuinparken daadwerkelijk verkennend bodemonderzoek zou worden uitgevoerd.
De inventarisatie heeft bestaan uit het doornemen van de bodemdossiers van de afzonderlijke volkstuinparken en de "Nota Volkstuinen in Amsterdam" uit 2005. Deze nota is in te zien via de link http://www.dro.amsterdam.nl/publicaties/algemeen/@111767/nota_volkstuinen_in/. Gaande het proces is er een aantal voortgangsnotities opgesteld, die zijn besproken met een aantal rechtstreeks betrokkenen en met het afdelingshoofd van de afdeling Bodem Advies, thans afdeling VMB team Bodem.
In bijlage 1 is een opsomming gegeven van de geraadpleegde documenten. De bevindingen uit deze documenten zijn gebruikt bij het opstellen van deze eindnotitie.

DOELSTELLING

De doelstellingen van deze inventarisatie luiden als volgt:

1. Een uitspraak doen of de volkstuinparken in het project "Risicolocaties 2005-2009" moeten worden opgenomen. Hierbij is bekeken of de volkstuinparken voldoen aan de criteria die gelden voor de potentiële risicolocaties uit het project of dat er andere milieuhygiënische argumenten zijn om ze alsnog op te nemen.
2. Nagaan of er andere argumenten zijn voor DMB om verder onderzoek naar humane risico's in volkstuinparken te entameren. Hierbij is inhoudelijk ingegaan op de onderzoeksinspanning zelf en op de belangen van de gebruikers en de verantwoordelijkheden van de Centrale Stad, de verschillende Diensten, de stadsdelen en de volkstuinorganisaties.

UITWERKING
De volgende werkzaamheden zijn uitgevoerd:

1) inventarisatie van 37 dossiers van de in totaal 41volkstuinenparken;
2) inventarisatie van de Nota Volkstuinen in Amsterdam.

Ad 1) *Inventarisatie dossiers*
Uit de inventarisatie van de dossiers van de 37 volkstuincomplexen blijkt het volgende:

- Voor vrijwel alle locaties is in 2003 door de DMB in opdracht van DRO (*dienst* Ruimtelijke Ordening) een historisch onderzoek overeenkomstig de NEN 5707 uitgevoerd.
- De historische onderzoeken zijn algemeen van opzet, detailinformatie (gewasteelt of niet) ontbreekt vrijwel altijd.
- Alle volkstuinparken bevinden zich in de stadsrand of buiten de gemeentegrenzen; geen van de volkstuinparken bevindt zich in gebieden waar de oudstedelijke ophooglaag aanwezig is (bron 3).
- De nutstuinen (tuinen met gewasconsumptie) bevinden zich op locaties waar, op grond van historische gegevens, geen bodemverontreiniging wordt verwacht. De locaties bevinden zich in niet opgehoogd landelijk gebied, of gebieden die zijn opgehoogd met schoon zand.
- Er hebben op deze locaties geen grootschalige bodembedreigende activiteiten plaatsgevonden.
- Er wordt geen onderscheid gemaakt in nutstuinparken (aantal 10), dagrecreatieve volkstuinparken (aantal 4) of verblijfsrecreatieve volkstuinparken (aantal 27).
- Op circa 15 locaties is bodemonderzoek uitgevoerd; in de meeste gevallen blijkt de bodem licht tot matig verontreinigd met de onderzochte bestanddelen; de onderzoeken zijn veelal beperkt van opzet, op 3 à 4 locaties is een uitgebreider onderzoek uitgevoerd.
- Daar waar gewassen zijn onderzocht (3x) is er geen sprake van normoverschrijdingen.
- In veel gevallen wordt melding gedaan van asbestverdachtheid in opstallen, beschoeiingen en in (sintelhoudende) paadjes.

Ad 2) *Nota Volkstuinen in Amsterdam*
In 2002 is door de wethouder Openbare Ruimte en Groen aan DRO opdracht gegeven voor het opstellen van een "Nota Volkstuinen in Amsterdam". Deze nota behelst, naast een inventarisatie van begin 2000, de Amsterdamse beleidsvisie over volkstuinen voor de daaropvolgende jaren. De hoofddoelen van de nota zijn:

- Het waarborgen van een voldoende aanbod van volkstuinen, o.a. door het bieden van een duidelijker planologisch afwegingskader.
- Modernisering van volkstuinparken. Deze modernisering wordt deels gedragen door de volkstuinorganisaties, maar behoeft ondersteuning en impulsen vanuit de Centrale Stad en de stadsdelen.

Om invulling te geven aan de hoofddoelen uit de nota is voor de Centrale Stad een trekkersrol weggelegd. In de nota is tevens een afzonderlijke bodemparagraaf (art. 2.48 en 2.49) opgenomen. In 2003 is, in opdracht van DRO, door de DMB voor alle volkstuinparken een historisch onderzoek (opzet NEN 5707) uitgevoerd.
In de bodemparagraaf van de nota wordt een samenvatting gegeven van de bevindingen van de historische onderzoeken en wordt aandacht besteed aan bodembedreigende activiteiten op volkstuinparken. Deze activiteiten zijn:

- Het gebruik van rest- en asbesthoudend materiaal in huisjes, loodsen en schuren.

- Het gebruik in het verleden van onkruidbestrijdingsmiddelen.
- Veel huisjes hebben een septic tank en zijn niet aangesloten op de riolering.
- Oliestook in het verleden met de opslag van HBO in onder/bovengrondse houders.
- Opslag van verfmiddelen, afhaalpunten van chemisch afval e.d.
- Opritten, paden en parkeerplaatsen bestaan vaak uit sintelhoudend materiaal.
- Sommige oeverbeschoeiingen zijn uitgevoerd in asbesthoudend materiaal of zijn behandeld met houtverduurzamingsmiddelen.

Op grond van deze activiteiten wordt in de Nota uit 2005 de volkstuinorganisaties aanbevolen om een verkennend bodemonderzoek naar deze activiteiten uit te laten voeren.

CONCLUSIES

Naar aanleiding van doelstelling 1:

De volkstuinparken zijn uit de inventarisatie naar historische bodemverontreiniging niet naar voren gekomen als zijnde verdachte locaties (HO-selectie Risicolocaties Amsterdam; ReGister, d.d. 9 december 2005). Dit betekent dat op deze locaties geen grootschalige bodembedreigende activiteiten hebben plaatsgevonden.
Uit de inventarisatie van de volkstuinparken blijkt dat deze in gebieden buiten de oudstedelijke ophooglaag liggen. Deze gebieden zijn van oorsprong niet verdacht ten aanzien van bodemverontreiniging. De nutstuinen (gewasconsumptie) bevinden zich in polders, zoals bv. de Eendrachtpolder en de Watergraafsmeer of in na-oorlogs met zand opgehoogd gebied. Deze gebieden zijn evenmin verdacht. De in de Nota opgesomde bodembedreigende activiteiten zijn doorgaans kleinschalig van aard (stoffenopslag) of vormen, vanwege hun functie (oeverbeschoeiing, sintelpaadjes), geen actueel humaan risico.

Op grond van bovenstaande is besloten de volkstuinen niet op te nemen in het project "Risicolocaties 2005-2009".

Naar aanleiding van doelstelling 2:

De Dienst Milieu en Bouwtoezicht heeft de rol van kenniscentrum en bevoegd gezag. Vanuit deze rol heeft de DMB de kans op humaan risico onderzocht en geconcludeerd dat deze gering is (zie onder doelstelling1). De Dienst Ruimtelijke Ordening is de verantwoordelijke dienst voor de volkstuinen en was ook opdrachtgever voor een bodemonderzoek in het kader van de 'Nota Volkstuinen in Amsterdam' in 2005. DRO (centrale stad) is echter niet de beheerder van de volkstuinen, dat zijn de volkstuinorganisaties. DRO heeft deze organisaties aanbevolen een verder onderzoek uit te voeren om een meer gedetailleerd beeld te krijgen van de bodemsituatie van de volkstuinen.
Hierbij moet overigens worden bedacht dat bodemonderzoek naar de geschiktheid van bodemgebruik in tuintjes specifiek onderzoek vereist op detailniveau met mogelijk ook gewasonderzoek. Naast het financiële aspect (zeer kostbaar) is het succes ook afhankelijk van de volkstuinhuurders. Tenslotte moet ook rekening worden gehouden met de onrust die mogelijk veroorzaakt gaat worden bij grootschalig bodem/gewasonderzoek.

Gezien de rolverdeling in Amsterdam en de geringe kans op grootschalige bodemverontreiniging zijn er geen argumenten voor DMB om verder onderzoek naar humane risico's in volkstuinparken te entameren.

Bijlage 1: Geraadpleegde documenten

1 Verzoek tot Historisch Onderzoek Bodem Volkstuincomplexen; *dienst* Ruimtelijke Ordening, brief met kenmerk 1971 RO 03 sm, d.d. 6 juni 2003.
2 Historisch onderzoek volkstuincompiex De Swaenen te Amsterdam; Dienst Milieu en Bouwtoezicht, brief met kenmerk AM036308683 O05, d.d. 12 november 2003.
3 Nota Volkstuinen in Amsterdam; Dienst Ruimtelijke Ordening; geen kenmerk, d.d. november 2005.
4 Notitie volkstuinen en kinderspeelplaatsen; interne notitie DMB, d.d. augustus 2008.
5 Opmerkingen Cluster Volkstuinen, incl. oplegnotitie; inventarisatie door de DMB, d.d. januari 2009.
6 Voortgangsnotitie volkstuinen, 1e approximatie, DMB, d.d. 6 februari 2009.
7 Voortgangsnotitie volkstuinen, 2e approximatie, DMB, d.d. 25 november 2009.